

Geen navordering bij niet tijdig verlengen van gerichte lijfrente

Toelichting staatssecretaris van 3 augustus 2012 nr. DGB 2012-4248 n.a.v. uitspraak Hof Leeuwarden van 26 juni 2012, nr. 2011/00033, jaar 2007

A sloot in 1997 een gerichte lijfrenteverzekering af. In 2003 is de verzekering premievrij gemaakt. In 2007 ontving A bericht van de verzekeraar dat de lijfrenteverzekering expireert per 1 juni 2007. A heeft in 2007 het kapitaal niet aangegeven als negatieve uitgave voor inkomensvoorzieningen. De aanslag is conform de aangifte opgelegd. In april 2009 schrijft A aan de inspecteur dat hij door een misverstand de lijfrente in 2007 niet heeft verlengd en hij verzoekt alsnog de fiscaal vriendelijke regeling op de polis toe te passen. Volgens de inspecteur is de verzekering afgekocht en hij legt vervolgens een navorderingsaanslag op.

De rechtbank meende dat dit terecht was waarop in hoger beroep naast de navorderingsaanslag o.m. in geschil is of het lijfrentekapitaal terecht als negatieve uitgave voor inkomensvoorzieningen in die aanslag is begrepen.

Hof

Vast staat dat A niet te kwader trouw is en dat de verzekeraar in 2007 geen bedrag aan A heeft uitbetaald. Verder is gesteld noch gebleken dat de verzekeraar in 2007 het kapitaal aan A zou hebben uitbetaald wanneer hij daarom zou hebben verzocht.

De inspecteur verwijst naar Hoge Raad van 16 september 1981, nr. 20 729, BNB 1982/15 en stelt dat hier sprake is van een met afkoop van de polis gelijk te stellen situatie. In dat arrest overwoog de Hoge Raad dat de begunstigde van een overeenkomst van levensverzekering, recht gevende op een kapitaalsuitkering die uitsluitend kan worden gebezigd als koopsom voor een lijfrente, bij expiratie van de polis niet in de heffing kan worden betrokken, mits de lijfrenteclausule binnen een redelijke termijn ten uitvoer wordt gelegd. De inspecteur heeft n.a.v. dat arrest gesteld dat hier sprake was van een met afkoop van de polis gelijk te stellen situatie, nu niet binnen een redelijke termijn is verzocht om verlenging ervan.

In dit geval echter is geen sprake van een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule, maar van een gerichte lijfrente. Blijkens de polis is het lijfrentekapitaal op einddatum slechts een rekengrootheid en kan dit kapitaal dus niet in contanten worden uitgekeerd, maar wordt de aanspraak slechts uitgekeerd in de vorm van een oudedagslijfrente. Verder kan de aanspraak niet worden afgekocht. Onder genoemde voorwaarden kan het niet tijdig verzoeken om verlenging van de lijfrenteverzekering dan ook niet worden gelijkgesteld met uitkering van enig kapitaal. Van afkoop of een daarmee gelijk te stellen situatie is in 2007 dus geen sprake.

De staatssecretaris heeft laten weten dat hij afziet van beroep in cassatie. Ter toelichting merkt hij het volgende op.

Voor kapitaalverzekeringen met lijfrenteclausule geldt ingevolge vaste jurisprudentie dat indien de lijfrenteclausule na expiratie van de kapitaalverzekering niet binnen een redelijke termijn is ten uitvoer gelegd, de lijfrente geacht wordt te zijn beëindigd. Beleidsmatig is deze jurisprudentie zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing geoordeeld voor gerichte lijfrenten. Op grond van dit beleid vindt een schending van fiscale voorwaarden plaats indien na de contractueel overeengekomen datum niet binnen een redelijke termijn een lijfrente wordt bedongen.

De onderhavige uitspraak van het hof is enerzijds in strijd met genoemd beleidsstandpunt. Anderzijds stelt het hof terecht vast dat een gerichte lijfrente,

anders dan een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule, civielrechtelijk geen expiratie kent op het tijdstip waarop volgens de overeenkomst een al dan niet direct ingaande lijfrente zal worden bedongen. Ik acht het echter niet opportuun om aan de Hoge Raad de vraag voor te leggen of deze vaststelling ook moet leiden tot de door het hof vastgestelde fiscale gevolgen. Met ingang van 2010 geldt immers voor onderhavige materie de wettelijke regeling van art. 3.133, derde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001. Deze regeling biedt de belastingplichtige een langere termijn voor het bedingen van een lijfrente dan beleidsmatig werd aangenomen tot en met het jaar 2009. De uitspraak van het hof kan daarom tot richtsnoer worden genomen voor op de datum van de uitspraak nog niet onherroepelijk vaststaande aanslagen. In de praktijk brengt dit mee dat in voorkomende gevallen alsnog een lijfrente kan worden bedongen. Ik acht het hierbij redelijk om dit laatste in beginsel ook toe te staan voor gevallen waarin een kapitaalverzekering met lijfrenteclausule aan de orde is. In de volgende herdruk van het Verzamelbesluit Lijfrenten zal hierover een beleidsstandpunt worden opgenomen.